

**НАУКОВИЙ ТА ОРГАНІЗАТОРСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ
АКАДЕМІКА НАПН УКРАЇНИ, ПРОФЕСОРА
ВІКТОРА ПЕТРОВИЧА КОЦУРА:
НОТАТКИ ДО ЮВІЛЕЮ**



Свою викладацьку діяльність Віктор Петрович Коцур розпочав, за його ж влучними словами, «у Брянських лісах», адже його як випускника Чернівецького державного університету направили на роботу викладачем Брянського технологічного університету (за іронією долі мені також довелося відразу ж після закінчення навчання у Київському державному університеті розпочинати за державним розподілом свою трудову діяльність лейтенантом «у Білоруських лісах», тому при нашому знайомстві у серпні 1987 р. ці подібні віхи з нашої біографії дали Віктору підстави для констатації: «Так ми ж з тобою брати!»). Лише через три роки Віктору Петровичу вдалося вирватися «з обіймів долі» і повернутися в Україну. Проте, повернемося до витоків...

Народився Віктор Петрович Коцур 19 жовтня 1959 р. в селі Сакунісі Недригайлівського району, що на Сумщині, у родині освітян – Петра Михайловича і Катерини Митрофанівни Коцурів. У 1977 р. із золотою медаллю закінчив середню школу № 1 м. Ромни Сумської області. Наслідуючи приклад батька,

вчителя історії, краєзнавця, у 1977 р. вступив на історичний факультет Чернівецького державного університету імені Юрія Федьковича, який з відзнакою закінчив у 1982 р. В період навчання, в 1982 р., був нагороджений золотою медаллю за перемогу на Всесоюзному конкурсі студентських наукових робіт. У 1982–1984 рр. працював викладачем Брянського технологічного інституту. У 1985–1987 рр. навчався в аспірантурі Київського державного університету імені Тараса Шевченка, де під керівництвом відомого науковця –доктора історичних наук, професора Василя Петровича Шевчука достроково захистив кандидатську дисертацію з джерелознавчої проблематики вітчизняної історії першої половини 1920-х рр. на тему: «Преса як джерело вивчення соціальних відносин в Україні у 1921–1925 рр.». У липні 1987 р., у зв'язку зі створенням філіалу Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького, Віктора Петровича було направлено на викладацьку роботу до м. Переяслава-Хмельницького, де до 1989 р. він працював на посадах викладача, старшого викладача, доцента кафедри суспільних наук, доцента кафедри історії і культури України, а у 1989–1994 рр. очолював факультет фізичного виховання. У 1993 р. В. П. Коцур було призначено завідувачем кафедри історії і культури України. Саме на цей час припадає започаткування на кафедрі нового напрямку історичних досліджень «Життя і побут населення України 1920–1980-х рр.». У 1994 р. В. П. Коцур засновує та очолює історичний факультет. У своїй роботі значну увагу приділяв становленню і розвитку історичного факультету, оптимізації структури навчально-наукових підрозділів, зокрема створюються дві нові кафедри: нової та новітньої історії зарубіжних країн (1995 р.), давньої та середньовічної

історії (2002 р.). У 1998 р. Віктор Петрович Коцур пройшов за конкурсом та був призначений Міністерством освіти України ректором Переяслав-Хмельницького державного педагогічного інституту імені Григорія Сковороди. У 1999 р. В. П. Коцур захистив докторську дисертацію на тему «Соціальні зміни і політичні процеси в Україні 1920–30-х рр.: Історіографія». Цього ж року йому присвоєно вчене звання професора. У 2003 р. Переяслав-Хмельницький державний педагогічний інститут імені Григорія Сковороди було акредитовано за IV університетським рівнем. На цей час припадають і успішно вирішуються важливі питання реорганізації структури навчального закладу, вживаються заходи, що спрямовані на підвищення рівня наукової роботи та забезпечення навчального процесу якісними педагогічними кадрами. За чотири роки кількість факультетів збільшується з 4-х до 7-ми, створюється потужна наукова частина, відділ аспірантури (підготовка аспірантів відтепер ведеться за 11-ма спеціальностями), удвічі зростає чисельність студентів, подвоюється науковий потенціал університету, відкривається аспірантура зі спеціальності 07.00.01. – Історія України, у вересні 2006 р. відкрито Інститути мови та літератури, фізичного виховання та природознавства, а у жовтні 2006 р. провела своє перше засідання перша в цьому університеті власна спеціалізована вчена рада Д 27.053.01. Станом на початок 2019 р. контингент здобувачів вищої освіти складав 5 501 особу, з них на денній формі навчається 3 097 осіб та на заочній формі – 2 261 особа, а у відділі аспірантури та докторантури навчається 135 аспірантів (101 аспірант державної форми навчання та 34 аспіранти контрактної форми навчання) та 8 докторантів (7 докторантів державної форми навчання, а також 1 докторант контрактної форми навчання).

Сьогодні очолюваний В.П.Коцуром державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» – сучасний регіональний заклад вищої освіти, діяльність якого базується на глибоких багатовікових традиціях розвитку освіти Переяславщини і відповідає сучасним вимогам інформаційного суспільства, кращим зразкам вітчизняної вищої школи. Університет системно модернізується шляхом оновлення матеріально-технічної та навчально-лабораторної баз, застосування сучасних інформаційних технологій, модульного навчального середовища, формування потужного науково-методичного супроводу освітнього процесу. На даний час університет активно нарощує свою активність задля входження до рейтингу ВЗО України за даними наукометричної бази даних «SciVerse Scopus», де заклад вищої освіти представлений.

За сприяння ректора В. П. Коцура в університеті проводяться міжнародні та всеукраїнські науково-практичні конференції з актуальних проблем історичної, економічної, педагогічної науки та міжнародні форуми учених соціогуманітаристики. Віктор Петрович координує, визначає стратегічні напрями співробітництва університету з навчальними закладами США, Канади, країн Європейського співтовариства. Під його керівництвом в університеті здійснюється модернізація науково-освітнього простору, відповідно до ЗУ «Про вищу освіту», формуються нові навчальні плани, програми з усіх спеціальностей, підвищується якість підготовки молодих педагогічних кадрів для роботи в школах Київської та інших областей України.

Крім цього, В. П. Коцур є головою Ради ректорів вищих закладів освіти Київської області, декілька каденцій був депутатом Переяслав-Хмельницької міської ради, депутатом Київської обласної ради V скликання, член колегії Департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації. Віктор Петрович – член президії правління Національної спілки краєзнавців України, з 2017 р. – заступник голови Спілки, член Президії Національної академії педагогічних наук України, експертної ради ДАК Міністерства освіти і науки України, міжгалузевої експертної ради Міністерства освіти і науки України, членом робочої групи по розробці проекту «Концепції розвитку педагогічної освіти».

В. П. Коцур є відомим українським діячем у сфері освіти, високофаховим науковцем, авторитетним вченим у галузі історії України та історії педагогіки, історіографії й джерелознавства, автором понад 500 наукових, науково-публіцистичних та навчально-методичних праць. Він один із перших розробив і запровадив методику контент-аналізу та кореляційного аналізу газетної публіцистики 1921–1925 рр. До кола наукових інтересів В. П. Коцура належать історія та історіографія історії України 1920–1930-х рр. У галузі історіографії історії України в 1998 р. побачила світ монографія В. П. Коцура «Історичні дослідження: упереджені та об'єктивні оцінки (соціальні зміни і політичні процеси в Україні 1920-30-х рр.)». У руслі історіографічних досліджень у співавторстві з В.Ф. Колесником та Г.Г. Коцур підготовлено монографію «Історіографія нової економічної політики в Українській СРР», у якій досліджується процес формування історичних знань про запровадження і здійснення нової економічної політики в УСРР. У 1996 р. В. П. Коцуром та А. П. Коцуром випущено перший в Україні підручник для студентів-істориків

«Історіографія історії України: Курс лекцій». У співавторстві виходять перші підручники для студентів: «Історія України» (1993), «Історія України від найдавніших часів до наших днів» (1994; 1998), згодом «Історія України» (2015; 2018). Доповненням до навчальної літератури стала «Історія Стародавнього Риму» (Чернівці, 2005, у співавт.), «Історія середніх віків», «Культура античності», «Енциклопедичний словник символів культури України» (2013), «Реформаційні ідеї на українських землях XVI–XVII ст.» (Чернівці, 2017, у співавт.) та ін.

Віктор Петрович є науковим консультантом та керівником здобувачів й аспірантів. Під його керівництвом підготовлено 8 докторів та 32 кандидати історичних наук (станом на 1 жовтня 2019 р.).

Ця титанічна праця не залишилась не поміченою. В. П. Коцур – заслужений працівник освіти України (2001), академік НАПНУ (2010), лауреат Премії ім. М. Грушевського НАНУ (2007). Він також нагороджений Орденом «За заслуги» 3-го (2009) та 2-го (2019) ступеня.

Віктор Петрович Коцур талановитий у всьому: в усній розмові та писаному слові, у мистецтві організації і керівництва людьми, в умінні дружити, легко освоює найскладнішу техніку і механізми, закоханий в українську пісню, грає на баяні, любить і уміє подорожувати, а у вільний час, якого як бачимо у нього просто майже немає, знаходить себе в мистецтві: малює вишукані картини.

Багаторічна праця В. П. Коцура з виховання молодого покоління, його ефективне управління Переяслав-Хмельницьким державним педагогічним університетом імені Григорія Сковороди є унікальним прикладом відданого служіння обраній справі. На наше глибоке переконання, якби керівники всіх рівнів так самовіддано працювали, любили свій народ і були патріотами України, то ми б давно уже були дійсно процвітаючою країною.

З роси і води Вам, дорогий ювіляре!